

Henkilökuvassa **Juha Valjus**

Betonilehden henkilögalleriassa on haastateltavana diplomi-insinööri **Juha Valjus** (s. 1958 Helsingissä).

”Jokaisella rakennusmateriaalilla on oma oikea paikkansa, joka pitää miettiä rakennusfysiikan kautta. Esimerkiksi ympäristövaikutuksissa ei materiaalien välillä synny elinkaaren aikana merkittäviä eroja. Yksittäisillä luvuilla kisaminen ja sille rakennettu materiaalien välinen kiistely onkin aivan turhaa”, diplomi-insinööri Juha Valjus linjaa.

Betoniyhdistyksen toimitusjohtajana huh-tikuussa aloittanut Juha tietää mistä puhuu, sillä hänellä on pitkä kokemus eri materiaaleista rakennesuunnittelijana. Rakennusfysiikkaan hän perehtyi jo opiskeluvaiheessa, siihen liittyi diplomityökin.

Betonin hän toteaa oleva hyvä ja kestävä nykyaikainen materiaali. ”Kunhan se suunnitellaan ja tehdään oikein ja oikeaan paikkaan. Betonirakenteiden suunnittelu ei näet ole helppoa. Suunnittelun työkalut pitää olla kunnossa. Niitä olen päässyt itsekin työurani aikana kehittämään”, tietomallinnuksen kehityshankkeissa tiiviisti vaikuttanut Juha toteaa.

Historian tuntemus jokaiselle tärkeää

Juha on paljasjalkainen helsinkiläinen. Ruskeasuolta perhe tosin muutti rakenteilla olleeseen Tapiolaan Juhan ollessa vasta 2-vuotias. ”Ruskeasuolla kävin silti koulunikin, silloisessa Karjalan yhteiskoulussa.”

Nykyään Juha on vantaalainen, omakotitaloasukas Askistossa. Sitä ennen perhe asui Espoon Olarissa. Asumishistoriaa on ulkomailtakin, sillä 1990-luvulla nuori pariskunta asui lähes kolme vuotta Saksassa.

Vaikka Juhan isä ja toinen isoisä olivat rakennusmestareita ja toinenkin isoisä maanmittauspuolen ammattilainen, rakennusala ei ollut Juhalle se itsestään selvä uravaihtoehto.

”Lukion loppuun asti mietin, mitä minusta isona tulee. Matematiikan ja fysiikan ohella suosikkiaineitani olivat historia ja maantieto. Mielestäni historian tuntemus onkin alasta riippumatta jokaiselle tärkeää. Tulevaa ymmärtääkseen, on tunnettava menneisyys.”

Isän ja isoisän peruna Juhalla on edelleen hyllyssä vanhoja rakennusalan kirjoja. ”Sisältökin on pitkälti voimassa, eiväthän matematiikka ja fysiikka ole muuttuneet, ne vain esitetään nykyään hienommin”, hän naurahtaa ja kertoo, että erityisesti vanhojen kirjojen mainokset ovat hauskaa luettavaa.

Opiskelun ohessa myös töissä

Otaniemeen pyrkiessään osasto oli Juhalla edelleen mietinnässä, myös kone- ja sähköosasto kiinnostivat. Rakennusosasto veti lopulta sen pisimmän korren. Pääaineiksi Juha valitsi rakenteiden mekaniikan ja rakennusfysiikan. Valintaperusteena oli hänen mukaansa se, että kurssit olivat niitä mielenkiintoisimpia.

Opiskelujen ohessa Juha oli muutaman jakson TKK:ssa assarina ja välillä töissä insinööri-toimistossa. Patistelua nopeaan opiskeluun hän pitää hieman ristiriitaisena: ”Ei opiskelupaikkaan toki pidä asumaan jäädä, mutta tuntumaa työelämään ja erilaisiin työpaikkoihin on hyvä hankkia jo opiskeluaikana.”

Omista opiskelukavereista kovin moni ei

1 Aktiiviseen purjehdusharrastukseen ei tarvita omaa veneitä. Juha Valjus on ollut monet kerrat ystävien veneissä miehistön jäsenenä.

1

suunnittelijaksi ryhtynyt. Varsinkin korkea-koulusuunnittelijoista onkin jo pitkään ollut kova pula. "Nyt opiskelijapula se on onneksi hieman hellittämässä. Esimerkiksi Tampereella TTY:ssä rakennusosasto on erittäin suosittu, myös suunnittelupuolelle hakeudutaan innokkaasti, mutta suunnittelijapulaan asia vaikuttaa tietysti monen vuoden viiveellä"

Suuri syy suunnittelijapulaan oli Juhan mukaan 90-luvun lama, jonka seurauksena yksi suunnittelijapolvi uupuu remmistä kokonaan. "He ovat niitä, jotka olisivat työurallaan nyt projektipääällikköinä. Toisaalta suunnittelupuolella on se hyvä puoli, ettei siellä ole ikärasismia: päinvastoin, kokeneita konkareita houkutellaan pysymään töissä. Ja moni onkin ollut halukas jatkamaan yli normieläkeiän. Heitä ei ole varaa päästää pois, siitä kärsisi koko ala."

Juha korostaa, että suunnittelijan on hyvä työskennellä myös työmaalla. "Itselleni oli erittäin opettavaista ja mielenkiintoista, kun pääsin harjoittelijana Helsingin keskustassa sijaitsevan Tallbergin kiinteistön kellarityömaalle."

Suomen lamasta Saksaan töihin

Ensimmäiset rakennesuunnitelmansa Juha teki vuonna 1983 silloisessa Pöysälä & Sandbergin toimistossa. Seuraava työpaikka oli Conratek Oy, joka suunnitteli paljon muun muassa teollisuusrakennuksia. Siellä Juhan ura alkoi suunnitteluavustajana ja lopulta hän oli yrityksen toimitusjohtaja.

1990-luvun lama vei vähitellen myös suunnittelijoilta työt; vuonna 1994 oli edessä kysymys mitä seuraavaksi.

"Päätimme vaimon kanssa lähteä Saksaan. RIL:n vihreässä lehdessä huomasin saksalaisen insinööri-toimiston työnhakuilmoituksen. Lähetin sinne faksin. Kun sieltä saman tien soitettiin, oli keskustelu lukion lyhyen saksan opein hieman hakusessa. Saksankielen taito riitti kuitenkin siihen, että sovimme käynnin insinööri-toimistoon, joka sijaitsi Plönin pikkukaupungissa Kielin ja Lyypekin puolessavälissä", Juha kertoo.

"Työpaikka järjestyi sekä itselleni että rakennuspiirtäjä-avovaimolle. Toimistolla oli jo entuudestaan suomalaisyhteyksiä, parinkymmenen kilometrin päässä sijaitsevassa yhteistyöyhteyksessä työskenteli näet suomalaisarkkitehteja. Myös oman firmaan tuli meidän jälkeemme muitakin suomalaisia."

Juhan muistot saksanajalta ovat hyvät, edelleen perhe käy kesälomareissuilla tervehtimässä sikkäläisiä tuttuja. "Puitteet olivat koolaililla uudet: pääsimme asumaan viiden järven ympäröimään kaupunkiin, joka oli täynnä historiaa. Pomonni esimerkiksi asui olkikatkoisessa talossa, työkaveri puolestaan alkuperältään noin 300 vuotta vanhassa rakennuksessa."

Työtahdin Juha kertoo olleen aikalailla sama kuin Suomessa. Kielikin alkoi sujua hämmästyttävän nopeasti.

"Toki erojakin oli, Saksassa esimerkiksi palomääräykset ovat jokaisessa osavaltiossa erilaiset. Lupakäytäntö on puolestaan paljon henkilökohtaisempaa kanssakäymistä; ensimmäiset kuvat on todella vaikea hyväksyttää. Ne käydään perusteellisesti prufferin kanssa läpi. Sen jälkeen asiat sujuvatkin sitten paljon juohevemmin. Sikkäläinen prüfaus on pitkälti sukua Suomen nykyiselle ulkopuoliselle tarkastukselle. Järjestelmä onkin hyvin tehokas."

Tietomallinnusta 90-luvun alusta lähtien

Juha viihtyi Saksassa, mutta perhesyistä palattiin takaisin Suomeen vuonna 1997. "Rakennus-alakin oli noussut kuopasta, mutta itsellä oli mietinnässä, mikä olisi se kiinnostava suuntautumismuutosto. Olin jonkin aikaa talotehtaalla, sitten oppilaitoksessa. Kiinnostava työ löytyi Optiplanilta Helsingin toimiston rakennesuunnittelun vetäjänä."

Optiplanissa Juha työskenteli kuusi vuotta ja siirtyi sitten Finnmappiin kehityspäälliköksi ja kehitysohjaajaksi vastaamaan mm. ympäristötietoisuuden suunnittelun kehittämisestä.

"Oma 'lempilapseni' on ollut jo 90-luvun alusta lähtien tietomallinnus. Silloin tein ensimmäiset teräsrungon 3D-suunnitelmat saksalaisella ohjelmalla. Finnmapissa pääsin sitten kehittämään tietomallinnusta alan muiden osapuolien kanssa. Viimeisin puristus oli COBIM-hanke, Rakennustietosäätiön vetämä mallintamisohjeiden laajentamis- ja päivittämishanke, joka tehtiin tiiviissä yhteistyössä muun muassa Senaatti-kiinteistöjen, Suomen johtavien suunnittelutoimistojen, kiinteistön omistajien ja urakoitsijoiden kanssa, jotka nyt myös sitoutuvat noudattamaan vaatimuksia."

Juha toimi projektikoordinaattorina, kun hankkeessa laadittiin *YTV Yleiset tietomallintamisvaatimukset 2012*. Uusien osien lisäksi tietomallivaatimusten vanhat ohjeet kirjoitettiin uudelleen ja niiden sisältöä laajennettiin. Kansalliset tietomallivaatimukset julkistettiin maaliskuussa 2012.

Juha korostaa, että pilari ei tiedä, miten se on laskettu tai mallinnettu. Ohjelmat eivät siis tee autuaaksi, vaan se miten niitä osataan hyödyntää. Tietomallinnus ei ole myöskään yhden porukan juttu, vaan tietomallinnuksen lopullinen hyöty on se, että sitä voivat hyödyntää kaikki. "Ei pelkästään suunnittelu, työmaa, logistiikka, elementtitehtaat, aikataulutus, vaan myös rakennuksen ylläpito – siis rakennuksen koko elinkaari. Hyödyt ovat vielä suurelta osin ulosmittaamatta."

Juha on tyytyväinen, että YTV:n ajantasaisuus ja kehittäminen on turvattu: "Sillä on hyvä

isäntä, buildingSMART Finland, joka vastaa tietomallivaatimusten päivittämisestä."

"Pelkkää" tietomallinnusta Juhan työura ei ole viime vuosina suinkaan ollut. "Teimme paljon muun muassa Leed-konsultointia ja rakennesuunnitelmien ulkopuolista tarkastusta. Myös erikoisrakenteiden, kuten korkeiden rakennusten suunnittelu kiinnostavat. RIL:lle olen ollut tekemässä matalaenergiarakentamiseen ja kosteudeneristämiseen liittyviä julkaisuja. Myös betoniteollisuuden kanssa on ollut runsaasti yhteistyötä, esimerkiksi BEC2012 ja elementtisuunnittelu.fi -sivuston kehittäminen", Juha listaa pyydettyä tekemisiään.

BY:ssä sopivasti uutta ja vanhaa

Aikaisempi yhteistyö betoniteollisuuden kanssa oli sopiva sysäys harkita Betoniyhdistyksen toimitusjohtajuutta. "Paitsi asiat, myös suuri osa henkilöistä on tuttuja. Tämä ei siis ollut hyppy tuntemattomaan, mutta silti sopivan erilaista, jotta motivaatiota riittää", Juha toteaa huhtikuun puolessavälissä alkaneesta BY-toimitusjohtajuudesta.

"Esimerkiksi BY:n koulutustarjonta on erittäin monipuolista ja koko rakennusalaa palvelevaa", hän mainitsee.

Vapaa-aikana maalla ja merellä

Entä vapaa-aika, miten tuore betonipomo lataa akkuja?

"Monella tapaa", Juha vastaa. "Minulla ei ole koskaan ollut omaa purjevenettä, mutta 80-luvun puolivälissä lähtien olen ollut ystävien veneiden miehistöissä. Talvella puolestaan laskettelu ja murtomaahiihto ovat ykkösiä. Niitä harrastetaan koko perheen, 10-vuotiaan tytön ja 13-vuotiaan pojan, kanssa."

Myös pojan jalkapalloharrastus pitää vanhemmat joukkueen huoltajina tiivistä harkoissa ja matseissa. Juha itse pelaa sulkista ja käy kuntosalillakin useamman kerran viikossa.

Omakotitaloasujan vapaa-aikaan kuuluu luonnollisesti remontointia. Myös Somerolla sijaitsevalla mökillä riittää puhdettöitä.

"Matkailusta pidämme koko perhe. Monena kesänä olemme kiertäneet autolla Eurooppaa. Yhteen matkaan saa halutessaan mahtumaan monta lomaa, kuten viikko Alpeilla, viikko Gardajärvellä ja viikko Saksan viinialueella. Tänä kesänä menemme vaihteeksi aurinkolomalle", Juha kertoo kesän alussa.

Sirkka Saarinen